

ĂN CƠM MỚI NÓI CHUYỆN CÚ

(của Hát Tiên Chiên theo tài liệu
người xưa kể lại).

Mối tình của thi hào Nguyễn Du

Thi hào Nguyễn Du sinh trưởng trong một gia đình khoa- cựu quyến-quý thời Lê Mat. Thân phụ là Quận Công Nguyễn-Nghiêm. Lúc thiếu thời, cậu Khoa Du ở quê nội, thường ngày sáng sớm dỗ sang ngang, để đến học tập bình văn tại trường ốc bên kia sông cùng với các bạn Khoa Sinh.

Cô lái dỗ là một thiếu nữ xinh đẹp, thông minh, và là con một ông đồ nhỏ, nhà nghèo, hay chữ. Nhờ sự giáo huấn của thân phụ, cô cũng theo dõi bút nghiên nên văn thơ cũng chẳng kém gì các bạn tu mi. Nhiều chàng trai trong vùng đã rắp danh bắn xe, nhưng chưa ai được cô đe ý tới.

Một buổi sáng, không biết tại sao cô lại ra bên muộn, nên các Khoa Sinh đến trường ốc trễ và bị quở trách.

Cậu Khoa Du về lấy giấy viết mấy câu lục bat và nhỏ một bút đưa cho cô lái dỗ:

"Ai ơi chèo chòng tôi sang"

"Keo trôi trùa trật lồ lâng tôi ra"

"Còn nhiều qua lại, lại qua"

"Giúp cho nhau với, để mà"

Cô gái nhảm thõ, và từ đó ngày nào cũng ra bên sớm đón khách sang ngang.

Sau đó ít lâu, một hôm dẹp trôi, cậu Khoa Du đến bên sớm hơn mọi ngày, đã thấy cô lái dỗ chờ sẵn. Lúc đó chỉ mới có hai người. Cô gái bên ngoài lối:

"Thưa cậu Khoa, bài thơ hôm nọ cậu gửi cho em, còn để trong hai chữ nỗi câu cuối, xin cậu cho phép em được diễn vào như sau: "để mà quen nhau"

Khoa Du, tuy chưa được vua long, nhưng cũng tỏ vẻ khâm phục và cảm ơn.

Sau đó, độ hai tháng, Cậu lại ra bên sườn hơn, và lần này được cô lai quay dò rồi bên, chỉ có hai người trên thuyền luôt trên giòng sông, chạm rairy tay lại, cô bên thưa: " Em đọc lại bài thơ của Cậu, mà em đã được phép diễn vào chỗ trống hai chữ " Quen nhau ", nhưng em chưa được vua ý, và nay xin đổi lại là " thường nhau "

Được lời như cõi tâm long, Cậu Khoa lên tiếng ngâm lại bài thơ:

" Ai ơi chèo chõng tôi sang "

" Keo trôi trùa trật lở làng tôi ra "

" Còn nhiêu qua lại, lại qua "

" Giúp cho nhau với đê mà thường nhau "

Rồi tiếp tục ngâm:

" Quen nhau nay đã nên thường "

" Cũng nhau gây mối tổ vuồng chũ tình "

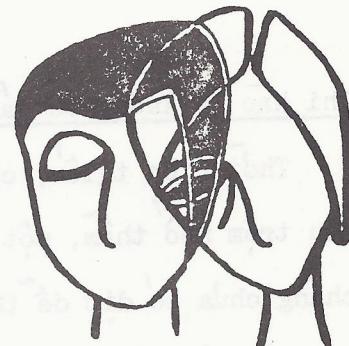
" Người xinh xinh, cảnh xinh xinh "

" Trên trời, dưới nước, giữa mình với ta."

Mỗi tình thi vị khắng khít tốt đẹp của đôi trai tài gái sắc đã làm cho những kẻ ghen tuông, tức tối, bắn tin đến thân phụ chàng. Ngài Quận Công không thể nào chấp nhận cho con mặt nhà quyền quý lấy con một nhà nghèo thường dân được, nên đã cho chàng thôi học và gửi ngay về quê bên ngoại ở xa, để không có cơ hội gặp lại nàng, hứa tiếp tục sự học, và chàng cũng không được có thời giờ đến bên tử biệt người yêu.

Tử đó cô lái dō không hiểu tại sao vắng bóng người yêu trên thuyền. Ôi! chàng không còn qua sông nữa, nang buồn bã, nhớ nhung, không biết mối tình ra sao. Sau cô được biết rõ câu chuyện gia đình ngắn悍 " mối tình không xứng ". Cô lại càng âu sầu buồn tủi, khiến cho tâm thần ngày một hao mòn, rồi trút hơi thở cuối cùng trong mối tình tuyệt vọng.

Mấy năm sau, chàng đã chiếm bằng vàng và trở lại quê nội để vinh quy báu

tổ, và được dịp ra thăm bến cũ để mong gặp người xưa. Nhưng, ôi, giông
sóng còn đó, bến đã vắng ai, người xưa đâu còn nữa!

Muôn ván thường tiếc, hai hàng lè rói, chàng khóc nang trong mây vân thơ:

" Yêu nhau nhung muôn gần nhau "

" Bé sâu muôn dặm, tinh sâu gấp mươi "

" Vì đâu hai lứa chia doi "

" Bên nay còn đó, nào người ngày xưa ? !

Thi hào Tu Xưởng ve gai

Thời niên thiếu, cậu Khóa Xưởng, một chàng trai hào hoa phong nhã, dã
yêu trộm nhò thám, một cô gái bên hàng xóm, xinh đẹp và doan trang, nhưng
chàng chưa có dịp để thổ lộ tâm tình.

Một hôm vào hè, nàng mang một chậu thau đồng ra bể nước, múc nước rửa,
để rửa quả dưa hấu, sắp lê vật cho mẹ nàng cúng. Bên này tường, chàng cẳng
nhìn, càng ngắm, càng thốn thúc, rồi buột ngàm lén mây vân thơ:

" Uốc gi ta hóa ra dưa "

" Đê cho người tắm nước mưa chậu đồng "

" Uốc gi ta hóa ra hấu "

" Đê cho người bê người bông trên tay "

Cô gái thuộc mây vân thơ ấy và sau này trở thành Bà Tu ./.

N.M.HOÀN

